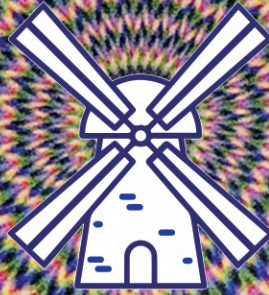

GEORGE ORWELL

HAYVAN ÇİFTLİĞİ VE OKUMA REHBERİ

NEVZAT TARHAN / CEMÂLNUR SARGUT /
SİNAN CANAN / KEMAL ÖZTÜRK REHBERLİĞİNDE...

Çevirmen: YAVUZ FAHİR ZÜLFİKAR

tutukitap

İÇİNDEKİLER

ÇEVİRMENİN ÖN SÖZÜ	11
HAYVAN ÇİFTLİĞİ	15
Birinci Bölüm	17
İkinci Bölüm.....	27
Üçüncü Bölüm	35
Dördüncü Bölüm.....	43
Beşinci Bölüm.....	49
Altıncı Bölüm	59
Yedinci Bölüm	69
Sekizinci Bölüm.....	81
Dokuzuncu Bölüm	95
Onuncu Bölüm.....	107
HAYVAN ÇİFTLİĞİ OKUMA REHBERİ	119
Özet.....	121
Önemli Kavramlar.....	125
Romandaki Karakterler	129
Romanla İlgili Tartışma Soruları.....	133

MÜLAKATLAR.....	139
Sembolik Değere Sahip Bir Kitap: Hayvan Çiftliği	
Nevzat Tarhan	141
Hayvan Çiftliği'nde Güç, İman ve Samimiyet	
Cemâlnur Sargut	165
Toplumlara Ayna Tutan Kitap: Hayvan Çiftliği	
Sinan Canan	175
İnsanların Güçle İmtihanını Anlatan Kitap: Hayvan Çiftliği	
Kemal Öztürk.....	199

ÇEVİRMENİN ÖN SÖZÜ

Bazı kitapların aralıklarla tekrar tekrar okunması gerektiğini düşünürüm. Tuti Kitap'ın yöneticisi Kerim Güç Bey, George Orwell'in *Hayvan Çiftliği* romanının yeni bir tercümesini bir okuma ve tartışma rehberiyle beraber yayımlamak istediklerini söylediğinde memnuniyetle kabul ettim. Böylece kitabı yeniden okuma ve üzerinde şimdiki yaşımda düşünme şansım olacaktı.

1940'larda yazılan ve Stalin'in diktatörlük rejimini tenkit eden *Hayvan Çiftliği* romanının hâlâ yaygın bir şekilde okunmasının sebebi nedir? O rejim ve hatta Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği (SSCB) ortadan kalktığı halde bu kitap neden sürekli ilgi çekmektedir?

Alegorik (bir edebî eserde düşünceleri rumuzlar ve sembollerle anlatma tarzı) bir hiciv olan *Hayvan Çiftliği* romanını düşününce “çağlar ötesi” ve “rejimler üstü” kavramları aklıma gelir. Yirminci yüzyılın başlarında yazılmış olan bu kitap yirmi birinci yüzyılda da popülerliğini korumaktadır. Sol görüşlüler kitabı anti-faşist, sağ görüşlüler ise anti-sosyalist olarak değerlendirmektedirler.

Sovyetler Birliği, Küba ve Çin'de kitap yayımlanır yayımlanmaz yasaklanmıştır. ABD İstihbarat Teşkilatı CIA,

1950’li yıllarda Polonya, Macaristan ve Çekoslovakya’ya balonlar vasıtasıyla kitabı dağıtmıştır. İçerisinde alkol ve domuzdan bahsedildiğinden kitabın Birleşik Arap Emirlikleri’nde yayımlanması yasaklanmıştır. Çin’de artık kitabın basılmasına karşı çıkılmamakla birlikte kitap hakkında internette yazı yazılmasına müdahale edilmektedir. Teknolojinin ilerlemesi ve sosyal medyanın önüne geçilmesi imkânsız bir şekilde hızlanması, günümüzde genç nesillerin bu tür yasakları anlamasını imkânsız hale getirmektedir.

Hayvan Çiftliği kitabının temel tartışması dünyada yaygın şekilde kullanılan propaganda aygıtının yönlendiriciliğidir. Soğuk savaş döneminde ABD ve Sovyet blokunun karşılıklı etkileşimlerinde propaganda daima önde gelmiştir. Bu da bir propaganda yöntemi olarak kitabın isabetli tespitlerini doğrulamaktadır.

Yetmiş yıllık telif süresi 2021 yılı başında biten romanın ülkemizde art arda yeni baskıları çıkmaktadır. Kitaba duyulan ilginin, içeriğinin yaşanan zamandan bağımsız olması sebebiyle, daha da artacağını düşünmekteyim. Elinizdeki kitabın diğer tercümelelerinden en önemli farkı, çevirinin bir okuma rehberiyle birlikte yayımlanmasıdır.

Çevirinin hemen ardından kitabın özeti, önemli kavramlar, romandaki karakterler ve romanla ilgili tartışma sorularını okuyacaksınız. Sorular, okuyucuların, hem kitapta geçen olaylarla ilgili ayrıntılara dikkat ederek kitabı derinlemesine okumalarını hem de daha genel sorularla büyük resmi görmelerini sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

Son olarak da dört farklı disiplinden uzmanla yaptığımız mülakatlardan hazırlanan ve bu kitabın kendilerine ilham ettiği görüşlerin özetlendiği yazıları okuyacaksınız. Prof.

Dr. Nevzat Tarhan psikoloji, Cemâlnur Sargut tasavvuf, Prof. Dr. Sinan Canan nörobilim ve Kemal Öztürk siyasal iletişim penceresinden analiz ve değerlendirmeler yaptılar.

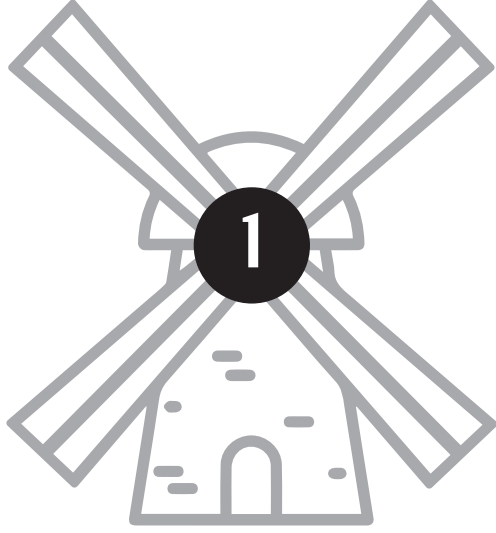
Bu kitabın ilk defa özellikle lise çağındaki öğrenciler tarafından okunması ve kitapla ilgili tartışmaların yapılması görüştüğümüz uzmanlar tarafından tavsiye edilmiştir. Kitabın içeriğinde karşılaşılan şiddet betimlemelerinin ilk ve ortaokul çağındaki çocuklara uygun olmadığı konusunda da görüştüğümüz uzmanlar hemfikirdirler.

Dileriz, bu rehber çeviri kitap, bağımsız ve özgür düşünmeye, bilinçli kişilik yapılanmasına, ahlâklı bir birey olmak ve ahlâklı sosyalleşmek üzere okuyucuya katkı sunar.

Y. Fahir Zülfikar

03 Ocak 2022

Göztepe / İstanbul

HAYVAN ÇİFTLİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Gece için kümesin kapılarını kapatıp kilitleyen Köşk Çiftliği'nin sahibi Bay Jones, hayvanların girip çıkabileceği küçük delikleri tıkamayı unutacak kadar sarhoştur. Fenerinden sızan ışık halkaları bir yandan bir yana dans ederken sendeleyerek bahçeyi geçti, arka kapıda botlarını çıkardı, bulaşıkhanedeki fiçidan son bir bira alıp kafaya dikti ve kendini Bayan Jones'un horlayarak uyuduğu yatağa attı.

Yatak odasındaki ışık söner sönmez çiftlik binalarında bir kıpırtı ve hareket başladı. Gün boyu, Eski Tüfek dedikleri, ödülleri kazanmış erkek domuzun önceki gece çok değişik bir rüya gördüğü ve bunu diğer hayvanlarla paylaşmak istediği sözü ağızdan ağıza dolaşmıştı. Bay Jones'un ortalıktan çekildiğinden emin olduklarında herkesin büyük ahırda buluşması konusunda anlaşmaya varılmıştı. Çiftlikteki herkes Eski Tüfek'e (hep bu isimle anılıyordu, ancak kazandığı yarışmaya aslında Willingdon Güzeli adıyla katılmıştı) çok saygı duyardı ve ne söyleyeceğini duyabilmek için uykusundan bir saat feragat etmeye hazırды.

Eski Tüfek, ahırın bir ucundaki biraz yüksekçe bir platforma çıkmış, bir kirişten sallanan fenerin altındaki saman yatağının üzerine rahat bir şekilde yerleşmişti. On iki yaşındaydı ve son zamanlarda epey kilo almıştı, sivri

dişleri hiç kesilmemiş olmasına rağmen bilge ve müşfik görünüşüyle hâlâ heybetli bir domuzdu. Kısa bir süre sonra diğer hayvanlar gelmeye ve kendilerini rahat hissedecekleri şekilde ahıra yerleşmeye başladılar. İlk önce Bluebell, Jessie ve Pincher isimli üç köpek ile domuzlar geldi ve platformun önündeki samanların üstüne oturdular. Tavuklar pencerenin denizliğine tünediler, güvercinler çatı kirişlerine doğru kanat çırpıyorlar, koyunlar ve inekler domuzların arkasında samanların üzerine uzandılar ve hemen geviş getirmeye başladılar. Koşum atları Boxer ve Clover birlikte yavaş yavaş, iri ve kıllı toynaklarıyla samanların arasında olabilecek küçük hayvanların üzerine basmamak için azami dikkatle yürüyerek geldiler. Clover; hayatının ortalarına yaklaşan, yaptığı dördüncü doğumdan sonra eski haline tam dönmemiş, iri yarı, anaç bir kısraktı. Boxer, yaklaşık 1,83 m yüksekliğinde ve iki normal atın kuvvetine sahip azman bir canavardı. Burnunun üzerindeki beyaz şerit nedeniyle biraz saf gibi görünüyordu. Aslına bakılırsa birinci dereceden bir zekâya sahip olduğu söylenemezdi fakat dengeli karakteri ve olağanüstü çalışma gücü sebebiyle herkesin saygısını kazanmıştı. Atlardan sonra beyaz keçi Muriel ve eşek Benjamin geldiler. Benjamin çiftlikteki en yaşlı ve en asabi hayvandı. Hemen hiç konuşmazdı, konuştuğunda da genellikle alaycı bir şeyler söylerdi; mesela Tanrı'nın kendisine sinekleri uzak tutmak için kuyruk verdiğini fakat yakın zamanda ne kuyruğunun ne de sineklerin kalacağını söylerdi. Çiftlikteki diğer hayvanların yanında olmasına rağmen yalnızdı ve hiç gülmezdi. Neden diye sorulduğunda da gülünecek bir şey görmediğini söylerdi. Yine de Boxer'a çok bağlıydı; ikisi pazar günlerini genellikle bostanın ötesindeki çayırda hiç konuşmadan yan yana otlayarak geçirirlerdi.

İki at tam yere uzandıklarında annelerini kaybetmiş ördek yavruları tek sıra halinde civıltılarla içeri girdiler ve

çiğnenmeyecekleri bir yer bulabilmek için sağa sola koşturdular. Clover ön ayaklarını onların etrafına âdetâ bir duvar şeklinde uzattı, ördekler duvarın içinde birbirlerine sokuldular ve hemen uykuya daldılar. Son anda, Bay Jones'un iki tekerlekli arabasını çeken budala, kar beyazı rengindeki kısırak Mollie zarif ve edalı bir şekilde kırıtarak ve bir şeker topağı çiğneyerek geldi. Dikkat çekme ümidiyle, örülerek kırmızı kurdele bağlanmış beyaz yelelerini sallayarak ön tarafa yakın bir yere yerleşti. Her zamanki gibi en son kedi geldi, en sıcak yeri bulabilmek için etrafına bakındı ve Boxer'la Clover'in arasına sıkıştı, Eski Tüfek'in konuşması boyunca söylediği hiçbir kelimeyi dinlemeden orada mutlu bir şekilde mırladı.

Arka kapının gerisindeki bir tünek üzerinde uyuyan evcil kuzgun Moses hariç bütün hayvanlar oradaydı. Eski Tüfek herkesin rahat bir şekilde oturduğunu ve dikkatli bir şekilde beklediğini görünce gırtlığını temizledi ve konuşmaya başladı:

“Yoldaşlar, dün akşam tuhaf bir rüya gördüğümü hepimiz duymuşsunuzdur. Rüyaya sonra geleceğim, önce söylemek istediğim başka bir şey var. Sizinle geçirebileceğim çok uzun bir vaktim kalmadığını düşünüyorum yoldaşlarım ve ölmeden önce yaşadığım tecrübelerden elde ettiğim hikmetleri size aktarmamın bir görev olduğuna inanıyorum. Uzun hayatım boyunca ve özellikle ahırımda tek başıma uzandığım zamanlarda düşünecek çok vaktim oldu. Bu dünyada hayatı şu anda yaşayan herhangi bir hayvan kadar anladığımı söyleyebilirim. İşte size bu konudan bahsetmek istiyorum.”

“Şimdi, yoldaşlar, yaşadığımız hayat sizce nasıldır? Şunu görmek zorundayız: Hayatlarımız perişan, zahmetli ve kısır. Doğarız, bize ancak nefes alıp hayatta kalmamızı sağlayacak kadar yiyecek verilir ve gücü yerinde olanlarımız her bir zerremizin son kuvvetine kadar çalışmaya zor-

lanır. Bu fayda sağlama çağımızın sonuna geldiğimiz anda da derhal iğrenç bir zalimlikle boğazlanırsınız. İngiltere’de bir yaşını geçmiş hiçbir hayvan mutluluk yahut dinlenme kelimelerinin anlamını bilmez. İngiltere’deki hiçbir hayvan özgür değildir. Hayvanların hayatı sefillik ve köleliktir: İşte yalın doğru budur.”

“Fakat bu, hayat düzeninin parçası mıdır? Bu, üzerinde yaşadığımız toprağımızın çok fakir olması ve düzgün bir hayat sunamamasından mıdır? Hayır yoldaşlarım, binlerce kez hayır! İngiltere’nin toprağı mümbittir, iklimi iyidir, hâlihazırda üzerinde yaşayan hayvan sayısından çok daha fazlasına bol bol yiyecek sağlayacak kapasiteye sahiptir. Sadece bu bizim çiftliğimiz bir düzine atı, yirmi ineği ve yüzlerce koyunu besleyebilir ve bu hayvanların hepsi şu anda hayal edebileceğimizin çok ilerisinde bir rahatlık ve haysiyetle yaşayabilir. Peki, neden hayatımızı bu sefil şartlarda sürdürüyorsunuz? Çünkü emeğimizin bütün ürünü insanlar tarafından bizden çalınmaktadır. İşte yoldaşlar, bütün sıkıntılarımızın çözümü şu tek kelimedede özetlenebilir: İnsan. Bizim tek gerçek düşmanımız insandır. İnsanı sahneden kaldırırsanız açlığın ve aşırı çalışmanın temel sebebi de sonsuza kadar ortadan kalkar.”

“Üretmeden tüketen tek canlı insandır. Süt vermez, yumurtlamaz, sabanı çekebilecek güce sahip değildir, bir tavşanı yakalayabilecek kadar hızlı koşamaz. Yine de bütün hayvanların efendisidir. Onları her türlü işe koşturur, ancak açlıktan ölmeyecekleri kadar yiyecek verir ve geri kalanın hepsini kendine saklar. Toprak bizim gücümüzle işlenir, bizim dışkımızla gübrelenir, ancak hiçbirimiz kendi derimizden başka bir şeye sahip olamayız. Siz inekler, geçtiğimiz yıl kaç ton süt verdiniz? Peki, sizin büyümekte olan buzağularınıza vermeniz gereken o sütlere ne oldu? Her bir damlası düşmanlarımızın midesine gitti. Siz tavuklar,

geçtiğimiz yıl kaç tane yumurta yumurtladınız ve onların kaç tanesinden civcivleriniz çıkabildi? Geri kalanların hepsi Jones ailesine ve onların adamlarına para kazandırmak için pazarda satıldı. Sen, Clover, ileri yaşlarında seni desteklemeleri ve hayattan tat almanı sağlamaları için doğurduğun o dört tay nerede? Her biri bir yaşına gelir gelmez satıldı; artık hiçbirini göremeyeceksin. Bu yaptığın doğumlar ve tarladaki emeğinin karşılığında biraz tayın ve barınacak yerden başka ne elde ettin?”

“Yaşadığımız bu sefil hayatların bile tabii bir şekilde bitmesine izin verilmiyor. Kendim için çok fazla söylenmeyeceğim, zira ben şanslı sayılırım. On iki yaşımıdayım ve iki yüzden fazla çocuğum oldu. Bu bir domuzun normal hayatıdır. Fakat hiçbir hayvan yolun sonundaki o zalim bıçaktan kaçamaz. Siz hemen karşımda oturan domuzlar, hepimiz bir yıl içinde yandaki binada çığıklar atarak can vereceksiniz. Hepimiz –inekler, domuzlar, tavuklar, herkes– o korkunç sonu yaşayacağız. Atların ve köpeklerin kaderi bile bizimkinden farklı değil. Sen, Boxer, o büyük kasların gücünü kaybettiği gün, Bay Jones seni bir at kasabına satacak ve o da boğazını kesip etlerini avlarda kullanmak üzere kaynatacak. Köpeklere gelince, yaşlanıp dişleri döküldüğünde Bay Jones boyunlarına bir tuğla bağlayıp onları en yakındaki göle atacak.”

“Yani yoldaşlar, hayatımızdaki bütün kötülüklerin, insanoglunun zorbalığından ve gaddarlığından geldiği açık değil mi? İnsanı yok edersek emeğimizin ürünleri de bizim olacaktır. Neredeyse bir gecede zengin ve bağımsız hale gelebiliriz. Peki, o zaman ne yapmalıyız? Gece gündüz canla başla insan neslini devirmek için çalışalım! Sizlere, yoldaşlar, mesajım şudur: İsyen! Bu isyanın ne zaman çıkacağını bilmiyorum, bir hafta içinde de olabilir, yüz yıl sonra da... Ancak şu ayaklarımın altındaki samanları gördüğüm ka-

dar eminim, er ya da geç adalet yerini bulacak. Yoldaşlar, kısa hayatınızın geri kalanında gözlerinizi bu hayale dikiñ! Ve en önemlisi, bu mesajımı sizden sonra gelenlere aktarın. Aktarın ki gelecek nesiller zaferi elde edene kadar mücadeleye devam etsinler.”

“Unutmayın, yoldaşlar, azminizi kaybetmemelisiniz. Başka hiçbir görüş sizi yolunuzdan saptırmamalı. Size, ‘İnsan ve hayvanların menfaatleri ortaktır, birinin refahı hepsinin refahı demektir,’ dediklerinde onları dinlemeyin. Bunların hepsi yalandır. İnsan kendisinden başka hiçbir canlıyı düşünmez. Gelin, bütün hayvanlar olarak aramızda mükemmel birliği ve mücadelede mükemmel yoldaşlığı oluşturalım. Bütün insanlar düşmandır. Bütün hayvanlar yoldaştır.”

O anda hayvanların hemen hepsi bağırma, çığlıklar atmaya başladı. Eski Tüfek konuşurken dört büyük sıçan, deliklerinden çıkıp popolarının üzerine oturmuş, onu dinliyorlardı. Köpeklerin onları gördüğünü fark edince zar zor deliklerine dönüp hayatlarını kurtarabildiler. Eski Tüfek sessizlik sağlayabilmek için ön ayağını kaldırdı.

“Yoldaşlar,” dedi, “Karar vermemiz gereken bir konu var. Sıçan ve tavşan gibi yabanî hayvanlar dostumuz mudur, düşmanımız mı? Gelin, bunu oylayalım. Şu soruma cevap vermenizi istiyorum: Sıçanlar yoldaş mıdır?”

Oylama hemen yapıldı ve büyük bir çoğunlukla sıçanların yoldaş oldukları konusunda fikir birliğine varıldı. Sadece dört muhalif oy vardı: Üç köpek ve bir kedi. Sonradan onların da hem evet hem de hayır diye oy kullandığı anlaşıldı. Eski Tüfek devam etti:

“Birkaç şey daha söyleyeceğim. Tekrar ediyorum: İnsan’a ve onun yaptıklarına karşı düşmanlık sorumluluğunuzu her zaman hatırlayın. İki ayağının üzerinde yürüyen ne varsa düşmanınızdır. Dört ayağı üzerinde yürüyen veya kanatları olan ne varsa dostunuzdur. Şunu da hatırlayın: İnsan’a karşı

GEORGE ORWELL

HAYVAN ÇİFTLİĞİ VE OKUMA REHBERİ

NEVZAT TARHAN / CEMÂLNUR SARGUT /
SİNAN CANAN / KEMAL ÖZTÜRK REHBERLİĞİNDE...

"Hayvan Çiftliği, sosyal zamanın ruhuna uygun ve sembolik değere sahip bir kitaptır. Ayrıca toplumsal bilinçle birlikte yaşama bilinci oluşturması ve demokrasinin kültür haline gelmesi için okunması çok faydalıdır."

Prof. Dr. Nevzat Tarhan

"Hayvan Çiftliği, çocukların aklını işleyen ve manaya yönlendiren, hiçbir şeyin bizim düşündüğümüz gibi olmadığını gösteren bir kitap. O yüzden mutlaka okunması gereken eserlerdendir."

Cemâlnur Sargut

"Hayvan Çiftliği, Orwell'in geleceğe dair yol işaretlerindedir. Bu işaretler geçmişte aynen yaşanmış olduğu için çarpıcıdır. Kendi devrinde yaşadığı, benim devrimde yaşadığım ve torunumun da kendi devrinde yaşayacağı bir şeyi anlattığı için daha çok kopya satar ve satmalı da!"

Prof. Dr. Sinan Canan

"Bana göre mesajları bir hikâye üzerinden vermek her zaman daha etkileyicidir. Çünkü hikâyeler her zaman daha çok ilgi çeker ve daha çok tutulur. Orwell, bu hikâyeyi Stalin'in ismini vererek anlatsaydı bu kadar etkili olmayabilirdi."

Kemal Öztürk

Hayvan Çiftliği, yıllardır popülerliğini koruyan ve hâlâ çok satanlarda yer alan kitaplardandır. Elinizdeki bu çeviriyi diğerlerinden ayıran ise bir "okuma rehberi"yle birlikte yayımlanmasıdır. Bu rehberde kitabın özetini, önemli kavramları, romandaki karakterleri ve romanla ilgili tartışma sorularını bulacaksınız. Hemen ardından da Üsküdar Üniversitesi hocalarıyla yaptığımız mülakatlardan hazırlanan yazıları okuyacaksınız. **Nevzat Tarhan psikoloji, Cemâlnur Sargut tasavvuf, Sinan Canan nörobilim, Kemal Öztürk ise siyasal iletişim penceresinden analiz ve değerlendirmeler yaptılar.**

tutukitap

Bu kitabın telif gelirinin bir bölümü Kerim Vakfı'nın eğitim burslarına bağışlanmaktadır.

ISBN: 978-605-9218-99-3

9 786059 218993